

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут вищої освіти НАПН України
Маріупольський державний університет

Міжнародна науково-практична конференція

**«Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності
сучасного університету»**

25-26 травня 2017 року

Збірник матеріалів конференції

Україна – Маріуполь – МДУ

Новікова С.В.

**ПРОЕКТ «THE BLACK SEA AND ITS PORT-CITIES, 1774-1914. DEVELOPMENT, CONVERGENCE AND LINKAGES WITH THE GLOBAL ECONOMY»
ЯК ПРИКЛАД МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ГАЛУЗІ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІСТОРІЇ ТА УРБАНІСТИКИ**

У тезах розглядається досвід міжнародного наукового співробітництва у дослідженні соціально-економічної історії та урбаністики у рамках проекту «The Black Sea and its port-cities, 1774-1914. Development, convergence and linkages with the global economy». Одним з найбільш вагомих досягнень проекту стало формування міцної основи для взаємодії та співробітництва між грецькими університетами та дослідницькими центрами з країн Чорноморського регіону. У проекті брали участь представники 11 грецьких університетів та інститутів, а також науковці з 19 університетів та інститутів країн Чорноморського басейну, що сформувало міжнародну мережу проекту. Проект розширив та полегшив спілкування між дослідниками Греції та країн Чорноморського басейну. Велике значення під час реалізації проекту надавалося підготовці молодих науковців, які становили половину від загальної кількості учасників.

Ключові слова: міжнародне наукове співробітництво, інтерактивна історія, міста-порти Чорноморського басейну

Головним завданням міжнародного дослідницького проекту «The Black Sea and its port-cities, 1774-1914. Development, convergence and linkages with the global economy», який тривав з 2013 по 2015 рр., стало створення інтерактивної історії 24 портових міст Чорноморського та Азовського басейнів (Варна, Бургас, Констанца, Браїла, Галац, Миколаїв, Одеса, Херсон, Євпаторія, Севастополь, Феодосія, Керч, Новоросійськ, Батумі, Трапзон, Гіресун, Самсун, Синоп, Стамбул, Бердянськ, Маріуполь, Таганрог, Ростов-на-Дону а також Ніжин, як важливий торговий центр). Ці портові міста стали центрами тяжіння для економічної імміграції з Центральної і Південно-Східної Європи, тоді як основними суб'єктами економічної інтеграції виявилися мобільні групи так званих людей класичної діаспори, як греки, євреї і вірмени, а також представники інших центральноєвропейських груп. Саме ці мобільні підприємницькі групи, які узяли на себе контроль за зовнішньою торгівлею і судноплавством, встановили зв'язки Чорноморського регіону зі світовою економікою.

У проекті працювали дослідники з Болгарії, Греції, Грузії, Румунії, Росії, Туреччини та України. Метою проекту стало дослідження, аналіз і синтез соціально-економічного розвитку 24 міст-портів Чорного моря, що сформували інтегрований ринок, який у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. був одним з великих світових центрів експорту зерна. Дослідження, в центрі уваги якого знаходилося вивчення моря і його портів, було зосереджено навколо економічного розвитку міст-портів, їх прибережних зон і прилеглих територій, були розглянуті об'єднання ринків і їх включення у світову економіку, незважаючи на наявні політичні кордони і міждержавні суперечності. Взаємозв'язки у світовій економіці сприяли розвитку і зближенню регіональних ринків, їх включенню в глобальну економічну систему.

Головним завданням проекту було створення електронної бази даних англійською, грецькою та російською мовами за наступними категоріями: 1) Адміністрація, 2) Міський ландшафт та географія, 3) Культура і суспільство, 4) Економіка та інфраструктура, 5) Статистика.

Реалізація проекту сприяла розвитку досліджень в наступних напрямках:

- по-перше, включенню в дослідження історії Південно-Східної Європи морської історії та економічної історії, до вивчення яких, разом зі всесвітньою історією і всесвітньою економічною історією, впродовж останнього десятиліття в міжнародному масштабі увага була

ослаблена. Історія Чорного моря як центральний об'єкт дослідження дає можливість застосувати міждисциплінарний підхід через об'єднання соціально-економічної історії і суспільних наук, архітектури, транспорту, географії і океанографії. Була зосереджена увага на містах-портах Чорноморського регіону, які виникли як зерноекспортні ворота і в період промислової революції були пов'язані з європейськими діловими центрами, що постійно розширювали територіальні межі своєї діяльності;

- по-друге, було представлено багату і багатоаспектну базу даних по містах-портах Чорноморського регіону, в якій поєднані документи з місцевих архівів і на різних національних мовах і з перекладом мовою міжнародного спілкування. Це дає дослідникам економічної історії Чорноморського регіону зробити порівняння архівних матеріалів зі Східної Європи з даними із Західної Європи і США;

- по-третє, одним з найважливіших досягнень проекту є формування міцної основи для взаємодії і співпраці між грецькими університетами і дослідницькими центрами з країн Східної Європи, що оточують Чорне море. Цей проект заохочує зовнішню орієнтацію грецьких наукових установ шляхом перетворення їх на центри по вивченню економіки і суспільства Чорноморського регіону. Організаційна структура проекту, що складалася з внутрішньої (11 університетів і дослідницьких інститутів Греції) і зовнішньої (20 відповідних установ Болгарії, Грузії, Росії, Румунії, Туреччини, України) мереж, гарантувала успішне досягнення поставлених цілей і відкрила шлях до постійних форм академічної співпраці.

Учасники проекту представили 114 статей на міжнародних конференціях і семінарах проекту, а також на інших міжнародних конференціях. Проект «Black Sea» організував 3 міжнародних конференції, в Одесі (Україна, вересень 2013 р.), Констанці (Румунія) (травень – червень 2014 р.) і в Стамбулі (Туреччина, жовтень 2014 р.). Представлення результатів проекту відбулося в Афінах (Греція, квітень 2015 р.).

Також було створено базу даних та інтерактивний веб-сайт «Black Sea Port Cities – Interactive history, 1780s-1910s». База даних з інформацією усіх типів, від демографічних даних до містобудування, історії бізнесу, мікро- і макро- статистичних показників, інформації з географії, екології, і багатьох інших аспектах буде доступною для використання в порівняльних дослідженнях. Науковці, студенти і усі, хто цікавиться історією Чорноморського регіону, зможуть черпати інформацію про дуже неоднозначний Чорноморський басейн, а також отримати відомості для проведення порівняльних досліджень і вироблення перспективних напрямів у вивченні всесвітньої економічної історії, соціальної історії, урбаністики, розвитку портів і промисловості, географії, морського довкілля і таке ін.

З 91 учасників проекту 57 % були представлені дослідниками з Греції і 43 % - іноземними дослідниками. Проект полегшив та активізував спілкування не лише між істориками з Греції і країн Чорноморського басейну. Особлива увага під час реалізації проекту приділялася навчання і підготовці дослідників серед підростаючого покоління. З команди позаштатних співробітників 55% - це молоді науковці.

Отже, реалізація міжнародних дослідницьких проектів, подібних «The Black Sea and its port-cities, 1774-1914. Development, convergence and linkages with the global economy», є однією з найбільш ефективних форм інтернаціоналізації вищої освіти.

Список використаної літератури

1. The Black Sea Research Project Web [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://blacksea.gr/>
2. Black Sea Project Conferences [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conferences.blacksea.gr/>
3. First Conference of the Black Sea Project «The Economic and Social Development of the Port-Cities of the Northern Black Sea Coast, Late 18th –Beginning of the 20th century» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ri-urbanhistory.org.ua/en/home/12-news-en/186-first-conference-of-the-black-sea-project-the-economic-and-social-development-of-the-port-cities-of-the-northern-black-sea-coast-late-18th-beginning-of-the-20th-century>

S. Novikova

PROJECT «THE BLACK SEA AND ITS PORT-CITIES, 1774-1914. DEVELOPMENT, CONVERGENCE AND LINKAGES WITH THE GLOBAL ECONOMY»

Premise review the experience of international scientific cooperation in socio-economic history and urban science in confines of «The Black Sea and its port-cities, 1774-1914. Development, convergence and linkages with the global economy» project. One of the most powerful achievements of the project was creation of powerful base for cooperation and interaction between Greek universities and research centers from Black Sea region. There was 11 Greek universities and 19 researchers from Black Sea basin countries participating in project, which formed its international network. Project made conversation between Project made conversation between researches easier and wider. In realization of the project training of new researchers, which quantity made half of the participants, was considered as top priority.

Keywords: international scientific cooperation, interactive history, port-cities of Black Sea basin.

УДК 378.014.25:004.738.5(043)

Орехова С.Є., Герасимова О.В.

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІРТУАЛЬНОЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали доповіді присвячені розгляду концепції розвитку дистанційного навчання в умовах інтернаціоналізації вищої освіти в Україні. В сучасних ринкових умовах процес інтернаціоналізації надає можливості та механізми підвищення якості освіти. Посилення міжнародної складової в діяльності українських вищих навчальних закладів безпосередньо залежить від його чітко сформованої комунікативної політики. У зв'язку з цим актуальним питанням є розробка системи управління внутрішніми і зовнішніми процесами. Це безпосередньо впливає на розвиток вищих навчальних закладів та обумовлює вирішення проблем підвищення конкурентоспроможності, вирішення завдань щодо розвитку науки та європейської інтеграції Міністерства освіти і науки України.

Ключові слова: вища освіта, дистанційне навчання, інтернаціоналізація, інформаційні системи та технології, комп'ютерні системи.

Постіндустріальний, а саме інформаційний, розвиток суспільства привніс зміни не тільки в бізнес процеси. В останні десятиліття на державному рівні відбуваються зміни в системі освіти. Одним з ключових факторів змін стала інтернаціоналізація освітньої діяльності. Цей процес наростає в умовах розвитку міжнародної економічної, соціальної та культурної інтеграції. Інтернаціоналізація вищої освіти – це посилення міжнародної складової в діяльності українських ВНЗ. Так, Закон України «Про вищу освіту» містить окремий розділ та статті 74, 75, 76, які декларує та регулює міжнародне співробітництво [2]. Міністерство освіти і науки України акцентує на важливості розвитку усіх можливих складових міжнародної співпраці та надає максимальну підтримку ВНЗ, готовим впроваджувати в себе елементи інтернаціоналізації.

Створення загальноєвропейського простору вищої освіти (ЄПВО) та реалізація Болонського процесу в українській вищій школі, надає перспективи мобільності для академічної, культурної, політичної, суспільної та економічної сфер, а тому на рівні урядів держав, які залучені до цього процесу, досягнуто згоди вживати всі необхідні заходи, щоб поліпшити якість і доступність міжнародної освіти студентів.

Основними принципами розвитку вищої освіти України в рамках Болонського процесу є: створення інноваційного простору на основі освітньої і наукової підтримки; адаптація системи вищої освіти України до норм, стандартів і основних принципів ЄПВО простору вищої освіти;